

Milieujaarplan 2019

Rode Kruis Ziekenhuis

Medisch Specialistische Zorg

Auteur: Ada Zon
Functie: Milieu- en energiecoördinator
Datum: november 2018

1. Inleiding

Eind 2015 heeft het Rode Kruis Ziekenhuis (hierna genoemd RKZ) de Greendeal getekend. De greendeal heeft tot doel de zorg te verduurzamen. Het RKZ geeft hier invulling aan door de milieuthermometer in te voeren, een milieuzorgsysteem specifiek gericht op de zorg. In 2018 is nu ook de Greendeal 2.0 getekend. De Green Deal Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst heeft als uitdaging

- 49% CO2 reductie in 2030
- Circulaire bedrijfsvoering
- Medicijnresten uit afvalwater,
- Gezond makende leefomgeving en milieu.

Verschillende partijen zijn nu bezig om routekaarten te maken hoe bovenstaande punten te realiseren. Doelen op het gebied van bovenstaande worden in dit milieujaarplan verwerkt en indien nodig in het milieumeerjarenplan.

De Raad van Bestuur van het RKZ en hun medewerkers dragen gezamenlijk zorg voor het milieubeleid in samenwerking met enkele externe deskundigen. Dit milieujaarplan geeft duidelijk aan welke richting het RKZ op wil op het gebied van milieu en duurzaamheid. In dit plan zijn doelen uit de vigerende milieubeleidsplannen en afvalplannen opgenomen.

Het milieujaarplan 2019 dient openbaar beschikbaar te zijn en zal op de website van het RKZ te vinden zijn.

Looptijd

In het milieujaarplan wordt beschreven welke acties in 2019 gepland zijn en worden uitgevoerd. Het milieujaarplan heeft een looptijd van een jaar. Vier keer per jaar wordt een evaluatie uitgevoerd naar de werking en de voortgang van het plan binnen de organisatie. De evaluatie van het milieujaarplan wordt uitgevoerd door de milieucoördinator. De evaluatie wordt aan Raad van Bestuur gecommuniceerd via de manager Facilitaire zaken.

Naar aanleiding van de evaluatie kan het plan worden bijgesteld en aangepast.

In het milieujaarplan worden veel specialistische begrippen gebruikt. Om deze begrippen te verduidelijken is een begrippenlijst opgesteld, welke in bijlage 1 is weergegeven. Een begrip is te herkennen aan het teken ^[begrip].

Datum:

Voor akkoord:

Raad van Bestuur

2. Doelen 2019

In dit hoofdstuk worden de doelen besproken die gesteld zijn voor 2018. Ieder doel heeft een kleur gekregen, zodat duidelijk is wat wettelijk verplicht is of welke baten het doel heeft. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Rood = vanuit wetgeving verplicht.

Oranje = verwachte, maar niet kwantificeerbare financiële baten voor het ziekenhuis op korte termijn (< 5 jaar).

Geel = verwachte, maar niet kwantificeerbare financiële, organisatorische baten op langere termijn (> 5 jaar).

Groen = Wel milieubaten, geen financiële baten.

Kosten is inclusief BTW. Betekenis bij budget:

“-“ betekent dat de kosten onbekend zijn of vallen onder de reguliere werkzaamheden van de verantwoordelijke(n).

2.1 Systemen

Doel

Voldoen aan het bronzen niveau van de Milieuthermometer Zorg.

Zie: www.milieuplatform.nl/handleiding_en_schema

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Kosten
2.1.1	Prolongatie Milieuthermometer brons	Milieucoördinator	December	€1500,-
2.1.2	Nieuw documentbeheerssysteem vullen met procedures en werkinstructies milieu	Milieucoördinator	December	-
2.1.3	Nieuwe milieubeleidsverklaring opmaken incl. duurzaamheid/MVO opstellen en ter goedkeuring aan RvB aandragen	Milieucoördinator	December	-

NB Duurzaamheid/MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) dient te worden opgenomen in de missie en visie van het ziekenhuis, zodat een ieder kan zien dat deze strategie omarmd wordt door het ziekenhuis. De milieucoördinator stelt een advies op aan de Raad van Bestuur.

2.2 Wet- en regelgeving

Doel

Geen overtredingen van wet- en regelgeving.

Acties

Nummer	Actie	Verantwoordelijk	Einddatum	Kosten
2.2.1	Wijzigingen wet- en regelgeving op milieu gebied bijhouden en implementeren	Milieucoördinator	Maandelijks	-
2.2.2	Milieujaarsverslag opmaken en openbaar maken	Milieucoördinator	Mei	-
2.2.3	Milieujaarplan 2020 opmaken	Milieucoördinator	Oktober	-

2.3 Voorlichting en onderricht

Doel

Medewerkers snel en effectief informeren om milieudoelen beter en sneller te realiseren.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Kosten
2.3.1	Milieu in introductie opnemen	Milieucoördinator	December	-
2.3.2	Dag van de duurzaamheid opzetten incl. presentje	Milieucoördinator	10 oktober	€2000
2.3.3	Milieucampagne(s) opzetten en uitvoeren en gadgets	Milieucoördinator	december	Kosten €1000 Baten ³ €6.132
2.3.4	Aanspreekpunten milieu werven verpleegafdelingen	Milieucoördinator	december	-

2.4 Gevaarlijke stoffen

Doel

Voldoen aan wet- en regelgeving en duidelijke lijn uitzetten wie, wat moet gaan doen.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Kosten
2.4.1	Jaarverslag gevaarlijke stoffen (ADR) 2018 op (laten) maken	Milieucoördinator, veiligheidsadviseur	april	€1000,-
2.4.2	2 jaarlijkse cursus gevaarlijke stoffen voor afdeling Transport en Goederenbeheer ⁴	Milieucoördinator, veiligheidsadviseur	2019	€2000,-
2.4.3	Opmaken gevaarlijke stoffeninstructie/beleid	Milieucoördinator	december	-
2.4.4	Database gevaarlijke stoffen up to date houden	Milieucoördinator, laboratorium, apotheek	december	

⁴ De laatste cursus gevaarlijke stoffen is in 2017 voor Goederenbeheer gehouden.

2.4 Afval

Doel

Er worden doelen opgesteld met betrekking tot afval

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Kosten
2.4.1	Swill scheiding door keuken verder onderzoeken.	Milieucoördinator	december	-
2.4.2	Afvalhandboek communiceren	Milieucoördinator	Juni	-
2.4.3	Onderzoek naar verdere scheiding verpakingsfolie	Milieucoördinator	December	
2.4.4	Onderzoek naar de geryclede versie van het WIVA vat	Milieucoördinator	Juni	
2.4.5	Onderzoeken of glas beter gescheiden kan worden	Milieucoördinator	Juni	

2.5 Energie

Doel

1,2% reductie van gas en elektra (MJ) ten opzichte van 2017.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Budget
2.5.1	Isoleren leidingen en appendages	Milieucoördinator, Manager Gebouwbeheer	december	Budget wordt vastgesteld aan de hand van energiebesparings-rapport
2.5.2	Toepassen bewegingssensoren toiletten/douches	Hoofd Gebouwbeheer	doorlopend	Budget is vastgesteld door hoofd TD
2.5.3	Onderzoek om 10% groene stroom af te nemen	Milieucoördinator, inkoop	december	

2.6 Duurzaam inkopen

Doel

Implementatie en start van duurzaam inkopen volgens de eisen uit de Milieuthermometer Zorg.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Budget
2.6.1	Duurzaam inkopen bij afdeling Inkoop opstarten	Hoofd Inkoop, Milieucoördinator	december	€
2.6.2	Verder ontwikkelen beleid duurzaam inkopen ziekenhuisbreed	Hoofd Inkoop/ Milieucoördinator	december	

2.7 Duurzame catering

Doel

Er is nog niet bekend hoeveel % van de inkopen voor catering duurzaam is. Dit zal dus onderzocht moeten worden. Aan de hand van het onderzoek zal een SMART doelstelling geformuleerd worden in het milieumeerjarenplan.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Budget
2.7.1	Onderzoek naar % duurzaam inkopen door de afdeling Keuken ⁷	Hoofd keuken, milieucoördinator	december	-
2.7.2	SMART doelstelling formuleren voor % duurzaam inkopen door afdeling keuken in milieumeerjarenplan 2018-2022	Hoofd keuken, milieucoördinator	juli	-
2.7.3	100% van de duurzame producten herkenbaar maken voor klanten	Hoofd restaurant, milieucoördinator	juli	-

2.8 Duurzame schoonmaak

Doel

Er wordt, mits verkrijgbaar, deels gebruik gemaakt van schoonmaakmiddelen met een Europees Ecolabel of Nordic Swan label voor de dagelijkse werkzaamheden.

Acties

2.8.1	50% van de schoonmaakmiddelen heeft een ecolabel ⁸	Manager hotel-zaken	december	
2.8.2	Verbruik gegevens bijhouden van de schoonmaakmiddelen	Manager hotel-zaken	januari	

⁷ Percentage is afgestemd met Hoofd Keuken.

⁸ Het vergroenen van het schoonmaakmiddelenassortiment is een verplicht criterium (2.1.11.2) uit de Milieuthermometer Zorg.

2.9 (Afval)water

Doel

(Afval)water onderzoek uitvoeren om reductie te bewerkstelligen.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Budget
2.9.1	Onderzoek uitvoeren naar (afval)water besparingen	Milieucoördinator	december	-

2.10 Vervoermanagement

Doel

Hoeveelheid (zakelijke) kilometers inzichtelijk maken, voor het berekenen van de CO₂ footprint.

Acties

Nummer	Actie	verantwoordelijk	einddatum	Budget
2.10.1	Evaluatie vervoersonderzoek en maatregelen	Milieucoördinator	April	-
2.10.2	Fietschallenge, e-bike probeeractie en verder gaan met carpoolactie	Milieucoördinator	Oktober	-

3. Tot slot

Voor de toekomstige generaties is een duurzame leefomgeving wenselijk, want met de juiste leefomgeving kan iedereen gezonder en langer leven.

Gezondheidszorg en milieu is dan ook niet zo'n "vreemde" combinatie als dat het in eerste instantie lijkt. Het is dan ook een logische stap om duurzaamheid te integreren in de totale bedrijfsvoering.

Dit houdt niet alleen in dat het RKZ voldoet aan wet- en regelgeving. Door het tekenen van de greendeal voor de Zorg geeft het RKZ aan verder te willen gaan dan wet- en regelgeving. De Milieuthermometer Zorg helpt het RKZ om hier een goede start mee te maken.

BIJLAGE 1: Begrippenlijst

Begrip	Definitie
ADR	ADR staat voor 'Accord européen relatif au transport international de marchandises Dangereuses par Route'. Het ADR is het pan-Europese verdrag voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg.
Afval	Goederen of stoffen die voor de eigenaar geen waarde meer hebben. Afval kan in aanmerking komen voor hergebruik, recycling of storten.
Afvalscheiding	Het scheiden van afval in verschillende segmenten die daarvoor geschikt worden voor hergebruik of recyclen.
Afvalpreventie	Het voorkomen dan wel het beperken van het ontstaan van afvalstoffen en emissies (kwantitatieve preventie) of het verminderen van de milieuschadelijkheid van afvalstoffen (kwalitatieve preventie).
Afvalpreventieplan	Het plan waarin beschreven wordt hoe de hoeveelheid afval teruggebracht en verminderd kan worden om de kosten te verlagen.
Afvalstromen	De verzamelnaam voor de verschillende soorten afval, zoals papier, glas en specifiek ziekenhuisafval.
BBT	De Beste Beschikbare Technieken is het beginsel dat er vanuit gaat dat een inrichting zoveel als economisch en technisch mogelijk is de nadelige gevolgen voor het milieu beperkt.
Bevoegd gezag	De term wordt doorgaans gereserveerd voor het gezag van controlerende instanties van de overheid .
Bodemvervuiling	De invoering of aanwezigheid van schadelijke of andere ongewenste stoffen of producten in de bodem (milieuverontreinigende stoffen).
Cradle to cradle	De centrale gedachte van de cradle to cradle (wieg tot wieg) filosofie, is dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product.
Drinkwaterbalans	De vergelijking van de hoeveelheden water die zijn betrokken bij toevoer, afvoer, onttrekking en verandering in berging over een bepaalde periode en binnen een gegeven gebied of organisatie.
Duurzaam	Kwalificatie van activiteiten en ontwikkelingen die enerzijds voorzien in de behoefte van de huidige generatie, maar an-

	derzijds niet leiden tot beperkingen voor toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien.
Duurzaamheidscriteria	Criteria die meehelpen om de duurzaamheid van een product of dienst te bepalen.
Duurzaam inkopen	Duurzaam inkopen is het toepassen van milieuaspecten en sociale aspecten in alle fasen van het inkoopproces zodat dit uiteindelijk leidt tot de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk dat aan deze milieuaspecten en sociale aspecten voldoet.
Energie	Een fysische grootheid, aangevende de geschiktheid om arbeid te verrichten of warmte af te geven. De eenheid van energie is de joule (J).
Energiebesparende maatregelen	Het nemen van maatregelen om het energieverbruik en -gebruik te verminderen.
Energiegebruik/verbruik	De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, verminderd met de afleveringen van energiedragers. Het energieverbruik wordt in eerste instantie berekend voor alle energiedragers samen die in een bedrijf, een bedrijfstak of afdeling worden verbruikt. Deze som is een positief getal. Voor afzonderlijke energiedragers kan het echter om een negatief getal gaan.
Energieprestatienorm (EPA)	Geeft energiezuinigheid weer die een gebouw moet behalen.
Emissies	Uitwerp of uitstoot van een hoeveelheid luchtverontreinigende verbinding(en) die bij het verbranden van fossiele brandstoffen vrijkomt en (eventueel na reiniging) de schoorsteen verlaat.
Geluidsniveau	Het `geluidsniveau`L` wordt gedefinieerd als de logaritmische verhouding van de absolute waarde van de geluidsintensiteit `J` en een referentiewaarde `J0`. Internationaal is afgesproken als referentiewaarde de intensiteit bij de gehoordrempel te gebruiken
Gevaarlijk afval	Afval dat gevaarlijk is voor mens, dier of milieu. Bijvoorbeeld afval dat zware metalen, polychloorbifenylen (PCB`s) of (landbouw)chemicaliën bevat. Ook afgewerkte olie, oliefilters, batterijen, accu`s, oplosmiddelen en beitsbaden zijn gevaarlijk afval.
Milieu	Het geheel van de natuurlijke, maatschappelijke en culturele omgeving dat op een levend wezen zijn invloed doet gelden.
Milieubarometer	De Milieubarometer is een instrument waardoor milieuscore, CO ₂ -footprint ^[begrip] en bijbehorende kosten van de instelling eenvoudig en snel zichtbaar worden. Dit wordt bereikt door gegevens over energie, water, afval, emissies, transport en papierverbruik in te vullen. De milieubarometer biedt ook een benchmark tussen de verschillende ziekenhuizen, zodat bij-

voorbeeld de afgevoerde afval van ziekenhuis x vergeleken kan worden met ziekenhuis y.

Milieubewustzijn	Het besef van het bestaan van het milieu, de realiteit van zichzelf en de mensen en dingen uit de omgeving, het reactievermogen om hier rekening mee te houden.
Milieubeleid (plan)	De algemene doeleinden en beginselen voor het handelen van het bedrijf op milieugebied, met inbegrip van de naleving van alle relevante wettelijke milieuvoorschriften, welke vastgelegd zijn in het milieubeleidsplan.
Milieubeleidsverklaring	Akte waarbij een persoon, groep personen of organisatie een uitspraak doet gericht op enig rechtsgevolg en schriftelijk is vastgelegd.
Milieujaarplan	Plan waarin de ondernemingsdoelstellingen voor het komende (kalender)jaar zijn vastgelegd. Meestal in de vorm van een plan voor de komende drie jaren, dat jaarlijks bijgesteld wordt.
Milieujaarverslagen	Documentatie die een samenvatting geeft van de activiteiten op milieugebied van een organisatie gedurende een jaar.
Milieuthermometer	<p>De Milieuthermometer Zorg is ontwikkeld door de vereniging Milieuplatform Zorgsector (MPZ) in samenwerking met SMK (Stichting Milieukeur). De Milieuthermometer bestaat uit een set van criteria om aan een duurzame bedrijfsvoering te voldoen op grond waarvan een ziekenhuis, GGZ, verpleeginstelling of zorginstelling een bronzen, zilveren of gouden certificaat kan halen.</p> <p>Hiermee krijgt de directie van een zorginstelling de beschikking over een handzaam instrument om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en concreet aantoonbaar te maken voor personeelsleden, cliënten, bezoekers en andere belanghebbenden zoals zorgverzekeraars.</p>
Milieumanagementsysteem	Een milieumanagementsysteem is een manier om systematisch milieumaatregelen te organiseren met inachtneming van vooraf bepaalde routines. Dit systeem vereist een milieubeleid, milieudoelstellingen en een milieuorganisatie.
Omgevingsdienst IJmond	Is de dienst die de milieuvergunning van het RKZ controleert. De Omgevingsdienst (voorheen milieudienst) kan handhavend optreden wanneer er niet aan de voorschriften wordt voldaan.
Ondernemingsraad	behartigt de belangen van werknemers en controleert of de onderneming zich houdt aan wetgeving en cao's.
Procedures	Gespecificeerde wijze voor het uitvoeren van een activiteit. Elke expliciet vastgelegde werkinstructie voor personen of organen voor de uitvoering van hun taak binnen een informatiesysteem.
Protocollen	Een stelsel van afspraken, of een voorschrift over hoe iets gedaan moet worden.

Reductiedoelstellingen	Een reductiedoelstelling is de beschrijving van de gewenste besparing en toestand waarin het bedrijf of de organisatie terecht wil komen in de toekomst, uitgedrukt in concreet te bereiken resultaten, die te meten zijn met de bijbehorende indicatoren of maatstaven. Doelstellingen worden SMART (Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar, Realistisch en Tijdsgebonden) geformuleerd.
Reductieplannen	Plannen waarin de reductiedoelstellingen onderbouwd worden.
Specifiek Ziekenhuisafval	Al het afval van een ziekenhuis welke besmet is met medicijnen, bloed, sputum of andere lichaamseigen vloeistoffen.
Swill	Etensresten en Groente, fruit en tuinafval (GFT)
Terugverdientijd	Aantal perioden dat nodig is om de huidige investeringsuitgaven terug te verdienen via positieve netto-ontvangsten die in de toekomst uit de investering voortvloeien.
Vervoersmanagement	Het inzichtelijk hebben van de bereikbaarheid van de organisatie voor klanten, bezoekers en patiënten. Dit kan besparingen en meer parkeerruimte opleveren, minder files en een bijdrage leveren aan een beter milieu.